

ACADEMIA ROMÂNĂ

MEDICINA POPORULUI

MEMORIUL II

BOALELE VITELOR

DE

GR. GRIGORIU-RIGO

EXTRAS DIN
ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE
Seria II. — Tom. XXX.
MEMORIILE SECȚIUNII LITERARE.

BUCUREȘTI

INST. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL“ S-SOR ION ST. RASIDESCU
16, STRADA DOAMNEI, 16.

1907.

19.864

Prețul 50 bani.

Analele Societății Academice Române. — Seria I:

Tom. I—XI. — Sesiunile anilor 1867—1878.

Analele Academiei Române. — Seria II:

	L. B
Tom. I. — Sesiunea extraordinară din 1879.	3,50
» II. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1879—80.	5.—
» II. Sect. II.—Discursuri, memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» III. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1880—1.	5.—
» III. Sect. II. — Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» IV. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1881—2	3.—
» IV. Sect. II.—Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» V. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1882—3	3.—
» V. Sect. II.—Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» VI. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1883—4.	2.—
» VI. Sect. II.—Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» VII. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1884—5	3.—
» VII. Sect. II.—Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» VIII. Sect. I.—Desbaterile Academiei în 1885—86.	3.—
» VIII. Sect. II.—Memorii și notițe . . . . . (Sfârșit.)	
» IX.—Desbaterile Academiei în 1886—7.	5.—
» X.—Desbaterile Academiei în 1887—8	4.—
Indice alfabetic al Analelor pentru 1878—1888	2.—
Tom. XI.—Desbaterile Academiei în 1888—9.	3.—
» XII.—Desbaterile Academiei în 1889—90	3.—
» XII.— <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	2,50
Medicina babelor. Adunare de descânțece, rețete de doctorii și vrăjitorii băbești, de <i>Dimitrie M. Lupășcu</i> .—Cu un raport de Prof. <i>I. Bîanu</i> .	
Două manuscrise românești din secolul XVII-lea, descrise de P. S. Sa <i>Episcopul Ghenadie</i> al Râmnicului-Noul-Severin	1.—
» XIII.—Desbaterile Academiei în 1890—91	4.—
Raport asupra activității Academiei Române cu ocaziunea serbării de 25 ani a existenței sale, 1866—1891, de <i>D. A. Sturdza</i> .	
Sola, de <i>Carmen Sylva</i> .	
Desrobirea Țiganilor.—Oborirea pronomiilor și privilegiilor de naștere și de castă.—Emanciparea țăranilor.—De <i>M. Kogălniceanu</i> .	
Prânzul regal dat în onoarea Academiei Române la 1 Aprilie 1891.	
Scrisori adresate Academiei Române la serbarea aniversării a 25 ani dela fundarea ei.	
Odă la jubileul de 25 ani al Academiei Române, 1 (13) Aprilie 1891, de <i>Zaharia Boiu</i> .	
La jubileul Academiei Române, 1 (13) Aprilie 1891, de <i>Iosif Vulcan</i> .	
» XIV.—Desbaterile Academiei în 1891—2.	2,50
Versuri adresate Academiei Române pentru aniversarea de 25 ani, de <i>Daniil Almășanu</i> .	
» XIV.— <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	4.—
Fabula în genere și fabuliștii români în specie, de <i>Th. D. Speranția</i> .	
Strat și substrat.—Genealogia popoarelor balcanice, de <i>B. P. Hasdeu</i>	
Dimitrie Cichindeal. Date nouă despre viața și activitatea lui. — Discurs de recepțiune de <i>Iosif Vulcan</i> ,—cu Răspuns de <i>V. A. Urechă</i>	1,50
» XV.—Desbaterile Academiei în 1892—3	4,50
Altețelor lor Regale Principelui Ferdinand și Principesei Maria ai României, de <i>D. C. Ollănescu</i> .	
Omagiul artelor, o scenă lirică după Fr. Schiller, adaptată Principesei de coroană Maria a României, cu ocaziunea căsătoriei și venirii în țară a Alteței Sale Regale, de <i>N. Ch. Quintescu</i> .	
Românii din Asia-mică. Relațiune de călătorie, de <i>T. T. Burada</i> .	
» XV.— <i>Memoriile Secțiunii Literare</i>	1,50
Jocuri copilărești culese dela Români din Macedonia, de <i>P. N. Papahagi-Vurdună</i>	—,75
Vrăji, farmece și desfaceri, adunate de <i>S. Fl. Marian</i>	1.—
» XVI.—Desbaterile Academiei în 1893—4.	4,50
Satira I contra actualei direcțiuni a poeziei române, de <i>Dumitru C. Ollănescu</i> .	
Odă cu prilejul nașterii Principelui Carol al României, de <i>Dumitru C. Ollănescu</i> .	

MEDICINA POPORULUI

MEMORIUL AL II-LEA.

DE

GR. GRIGORIU-RIGO.

Ședința dela 25 Maiu 1907.

PARTEA II

BOALELE VITELOR

ADUSUL LAPTELUI.

Când a pierit laptele vitei (vacă, oaie, capră), atunci se descântă de *adusul laptelui*. Gospodina văzând că vitei i s'a împușinat laptele, așa deodată din chiar senin, numai decât se îngrijește și începe a întreba pe ici, pe colo, prin vecini, și face și ea ceeace o învață femeile mai bătrâne, mai pricepute, cari zic că li s'a întâmplat și la vitele lor așa și să facă cum o învață, că poate să aducă laptele înapoi.

De *adusul laptelui* să descântă și se dau buruieni de leac, mai în toate satele, dar nu în totdeauna să dă și peste leac.

Prin unele părți, precum bună oară în com. Vaca, comitatul Hunedoarei din *Ungaria*, dacă se bănuiește cumva că vita a fost deochiată la țâțe, se descântă de *deochi*. (V. a. d.)

Să descântă într'un vas cu apă neîncepută sau apă mergătoare și în țărățe. Mai cu leac însă e, dacă apa-i luată din stropii dela roata morii. În timpul descântecului să tot dă drumul în apă la câte un cărbune aprins, apucat cu mâna și nu cu cleștele ori cu altceva ; după fiecare cărbune se taie apa

în cruciș cu un cuțit, fus sau cuiu de aramă. Cu cât sfărăie cărbunii mai tare și mai lung când ajung în apă de se sting, și cu cât să lasă la fund mai repede,—cu atât vita bolnavă e mai deochiată, primejdia mai mare, iar baba mai îngrijată. După descântec se toarnă, din apa descântată, vitei de 3 ori pe gură, pe țâțe, uger, etc., iar apa ce rămâne—căci trebuie să rămăie în totdeauna—trebuie să o arunce pe o măță sau pe un căine, că așa-i bine și cu leac (1).

În *Olenia*, dacă să presupune că vaca a călcat seara, când s'a întors dela păscut, în drumul ei pe la vreo răscruce, în ceva aruncături de rele, sau a păscut iară dintr'un loc spurcat—unde s'a tăvălit un flăcău și o fată,—baba îi întoarce de 3 ori în apă neînceptă, cu flori de câmp și în făină de grâu amestecată cu răsătură de pe *copaie* (2). Cu apa descântată unge ugerii și țâța vitei, îi dă de 3 ori pe gură iar restul o aruncă pe un par, gard sau pe țâțana ușii, porții, etc. (Turceni de sus, jud. Gorj).

Pentru *adusul laptelui*, românele din Vașcău, comitatul Bihorului, în *Ungaria*, descântă:

Marie Maică, Sfântă Marie
Te rog vino și-mi ajută mie
Marie, maică, sfântă,
Sfântă ești,
Sfântă să fii,
Curată ești,

Curată să fii...
Leacul dela tine,
Descântecul dela mine.
Eu mă rog ție,
Tu-mi ajută mie.

Când a rostit până aici, descântătoarea are la sine un sac, care trebuie umplut cu paie și trei fuse, 3 sule, 3 pile, o furcă de fier, un tăier cu țărățe, sare și macar un ban de aramă. Luând fusele pe rând, împunge în paiele din sac zicând: «Eu nu împung paele din sac, ci împung în inima cui a dus laptele dela . . . (spune numele vacii). Așa să nu iasă răul din el, cum nu va ieși fusul ăsta de bună voie din paie. Îl împung prin fața obrazului și prin creierii capului, prin hrânci (mâini) și picioare, prin toate vinele, prin toate oasele; să nu poată dormi, să nu poată mânca, să nu să poată culcă, să nu se poată alină, până laptele la cutare . . . (numele vacii) înapoi l-a da. Până atunci să n'aibă stare, nici alinare». Descântecul apoi se repetă, când să împunge cu fusul al doilea; la a treia repetare, se împunge cu fusul al treilea, apoi tot așa se repetă mereu, împungându-se cu toate fusele și pilele. Deci descântecul se zice de 9 ori, iar sulele și fusele rămân împunse în paiele din sac. Descântătoarea începe descântecul cu cuvintele dela în-

(1) Comunicat de Ioan Bârna, învățător în Vaca lângă Brad, comitatul Hunedoarei, Ungaria.

(2) Albie, troacă, covată, covățică.

ceput, bate apoi cu furca paieile din sac zicând: «Eu nu pisez sacul cu paie. . .» ca în partea a doua a descântecului, repetând de 9 ori. Scutură apoi sacul, zicând de 3 ori: «Eu nu scutur sacul cu paiele . . .» de 9 ori. Apoi iea tăierul cu tărățe, sarea și banul, zice introducerea și: «Așa să vie laptele la vacă, cum vin stelele pe ceriu, și cum vine roua noaptea, să nu-l poată opri *bosorcăile*, precum nu poate sta roua dacă răsare soarele».— După rostirea de 9 ori a descântecului, se iea un cuțit cu care împungând tărățele, se repetă iarăș descântecul de 9 ori: «Așa să iasă răul din cine a dus laptele dela . . . cum va ieși furca asta de bună voie din pământ».—Tărățele se toarnă din tăier într'o cofă și se pun afară cu sarea și cu furca din pământ, se aduce sacul la iesle, se scoate crucerul din tărățe, se pisează sarea și se dă cu tărățele la vaci. Toate acestea se fac în 9 seri. (1).

Prin alte părți, precum bunăoară în *Turcenii-de-sus, jud. Gorj*, pentru aducerea laptelui se dă vitei să mănânce grâu furat în dimineața de Sf. Gheorghe și o buruiană numită *urechca ciutei* (2).

Sau :

Când se împuținează laptele la vaci, atunci baba descântă în *prourul* (3) Sfântului Gheorghe, înainte de a răsări soarele. Baba se desbracă în pielea goală, se despletește, iea o traistă între picioare, apoi vine în mijlocul vacilor, unde descântă. Făcând astfel vine înapoi la vacă laptele furat (Moșia Rusca-Mare jud. Covurlui).

Sau :

Se iea o bucătică de *lapte de piatră* (4), se pisează și se dă vitelor în apă sau în tărățe, fân, etc. pentru a nu pierde laptele, sau când se observă că laptele se împuținează la vite (Peștera Laptelui lângă Sinaia, Dr. Istrate și Dr. Murgoci).

Sau :

Ca să dea vitele lapte mai mult, mai gustos și mai bogat în smântână, li se pune în mâncare urzică mare (5).

Notă. Un descântec pentru adusul laptelui găsim publicat de I. D. Durău în *Șezătoarea*, Fălticeni 1902.

(1) Vasile Sala din Vășcău, Comitatul Bihorului, Transilvania. Din *Șezătoarea*, An. VII, No. 2, p. 17. Fălticeni, Aprilie 1902.

(2) Urechelniță, irecheriță, iarbă de ureche, iarba urechii, iarba ciutei, iarba tunului, varză de stâncă, *Sempervivum tectorum*, L.

(3) Prourul=Ajunul.

(4) Tuf, calcar, stalactite, stalacmite. Se găsește prin peșteri. In peștera Dâmbovicioara, Jud. Muscel.

(5) Dr. N. Leon, *Istoria națională medicală a pop. român.* București, 1903, p. 73.

ALBEAȚA.

Albeața la vite se face întocmai ca la om. O pată albicioasă îi cuprinde lumina ochiului și din ce în ce se tot mărește, până întunecă vederea vitei de tot.

Parte din babe descântă la vite de albeață, parte nu. Prin **Oltenia**, unele babe iau o pană întoarsă în formă de seceră, dela coada unui cocoș, și o pară veche de argint: Cu paraua taie albeața de pe ochi, iar cu pana de cocoș descântă. (V. a. d.)

De *albeață* să descântă Miercurea și Vinerea.

În **Moldova** pentru albeață se caută ouă de cocostârc, se pisează mărunț de tot, până se face praf, și prin o trestie să sufle în ochiul vitei. (Săucești, județul Bacău).

Sau :

Se usucă albină în vată, se pisează bine și se suflă în ochi la vitele cari au albeață.

Sau :

Se pisează bine cojii de culbec (melc) și praful se suflă în ochiul vitei bolnave.

Sau :

Se amestecă jumătate unt proaspăt, jumătate sare pisată, se face un boț mare cât oul de găină, se vără în urechea vitei în partea ochiului cu albeață și se leagă urechia ca să nu curgă.

Sau :

Se arde dela scoică de baltă și dela scoică de râu *cochila* mărunțel, se pisează, se cerne bine, se amestecă cu zahăr roș, pisat și se suflă cu o trestie în ochi la vita bolnavă (Dr. Leon, op. cit., pag. 80).

Sau :

Se spală ochiul bolnav al vitei cu lapte dela o vacă, muls, cald (com. Filești, jud. Covurlui).

Sau :

Se ia o sticlă, se adună furnici dela un moșiroiu, se pun în sticlă, se toarnă deasupra apă și untdelemn, apoi după ce plămădește ca un ceas, două, se spală vita bolnavă la ochi (Piatra-Neamțu).

Sau :

Se caută *belemniiți*, *cozi de șarpe*, se pisează mărunț și se suflă în ochiul vitei bolnave. (Dr. Sava Athanasiu, jud. Muscel).

ARICIUL.

Ariciul e un fel de umflătură, bolfe ce se fac la picioarele vitelor, și mai cu seamă la cai.

Se unge vita la picioare cu unt de naft. (Jud. Bacău).

Sau:

Se unge la piciorul bolnav cu păcură roșie. (Moinești, jud. Bacău).

Sau:

Se prinde un ariciu viu, *se spintecă și fierbinte* se pune la umflătură. .
(Dr. Leon, op. cit.

BRÂNCA.

Brânca la vite e rea; mai ales porcii mor pe un cap. De bivoli nu se prinde această boală. Vita cuprinsă de brâncă se umflă la gât sau la cap și geme de-ți rupe inima. Vita se umflă și moare.

Se descântă cu 3 fire de mătură furate dela 3 negustori sau cu meiu de 9 ani, furat dela 9 case de tineri însurăței, luați dintâiu.

Sau:

Se descântă:

Caie,
Laie,
Dă miel sbierând,
Mocanul zoios,
Scoate obrinteala dela os (1).

BUBA MÂNZULUI.

Buba mânzului se bănuște că ar veni la vite din răceală. Suferă mai mult caii și mai cu seamă mânjii. Buba mânzului se face în cap, din care cauză vitei îi curg ochii, e tristă, strănută des, îi curge pe nas un fel de coptură și de multe ori să umflă și gâtul.

De *buba mânzului* să descântă în făină de păpușoi amestecată cu pai-injen și usturoiu din ziua Crucii, V. a. d.).

CIUICA.

Ciuica, sau *ciuma*, *holera găinilor* este o boală care dă peste păsări: Găini, rațe și orice *orătenie* mor pe un cap.

Când dă însă moartea în păsări, poporul crede că umblă moroiul prin sat (V. a. d.), sau că o grea *bolesniță* se va ivi între vite, în oameni, sau se prevestește o vreme de grea cumpănă.

De *ciuică* se pisează usturoiu, să amestecă cu tărățe și se dă la păsări (Tornu-Măgurele, jud. Teleorman).

(1) Gh. Popescu-Ciocănel, foiletonul *Adevărului*. 1902.

Sau :

Se pisează *floare de pucioasă*, se amestecă cu tărățe, apoi se dă la păsări (Rociu, jud. Argeș).

Sau :

Se toacă mărunț *laba ursului* și amestecată în tărățe, îi bună pentru vite mari (Gresia, Teleorman).

Sau :

Se dă păsărilor să înghită boabe de piper negru (Galați).

Sau :

Se pune în apa de băut a păsărilor văpșea în care s'au înroșit ouăle la Paști. E credință că nu se mai îmbolnăvesc păsările (Galați).

Sau :

Se scoate o *părticică* dela biserică, când popa slujește leturghia pentru sfințele taine. Să iea anafură, se udă cu apă, apoi se dă păsărilor să înghită câte o bucătică (Com. Filești, Covurlui).

Sau :

Se afumă cotețul păsărilor cu pucioasă (Jud. Vlașca).

Sau :

Se amestecă în apă *mânătarcă țigănească* cu sgură dela fierar și să dă la păsări în mâncare. (Gliganu, Argeș).

Sau :

Se dă în mâncarea păsărilor pucioasă pisată mărunț și într'un par se agață un cap de cal mort. (Bacău).

CIUMAGIUL.

Ciumagiul se bănuște a fi niște viermi în pământ, cari strică legumele și semănăturile.

De *ciumagiu* se pune în grădină un cap de cal, ori alte oase într'un par, atunci ciumagiul nu mai strică legumele. (Iosif Stânca, revista *Familia*, 1796).

Sau :

Când porumbul începe a se vesteji, înainte de a se coace, se aduce un popăș face aghiasmă, apoi stropește lanul în cruce cu *foloștiucul* (1) de busuioc încărcat de apă sfântă (Moșia Rusca-Mare, Covurlui).

Sau :

Dacă vreun copac începe să se usuce și dacă se crede că-i ros de *ciumagiu* atunci se îngroapă la rădăcina lui o mortăciune: o găină moartă, o pisică, un câine, etc.

Acest obicei se întrebuințează și la plante, vie, etc. (Galați).

(1) Foloștiuc=Aghesmar, pământul cu care stropește preotul aghiasma.

COȘII.

Coșii sunt un fel de bubulițe, ghinduri ca alunelile, sub piele pe spinarea vitelor. Coșii, deși nu sunt așa de periculoși, unii țărani zic că slăbesc vita. Se storc sau se ard cu un fier roșu. (Cremenea, jud. Bacău).

DALACUL.

Dalacul, numit și *talac* sau *sânge mohorît* (cărbune), e boală ucigătoare. Vita bolnavă de dalac cu greu scapă. De dalac să umple vita sau îl capătă din cauză că îi silită, îi gonită prea tare; îl mai capătă din cauza ostenelelor, greutăților prea mari, din munca peste puterea lor, o hrană rea, proastă și din cauza apei băută de prin lacuri stătute, băltoace, gropi sau șanțuri.

Vita bolnavă de dalac se dăscântă în stropi de apă luată dela roata morii, cu tămâie dela Bobotează și cu usturoiu. Se mestecă cu un paiu de mătură, în timp ce se dăscântă.

Sau :

Se înțepă vita cu o sulă unde se crede că-i splina (Bacău).

Sau :

Se spintecă urechea vitei (Putna).

Sau :

Se iea jug de bou, se arde, se pisează, se amestecă cu apă neîncepută, apoi după ce se dăscântă, se toarnă vitei bolnave pe gât (Cătunul Serdar, Covurluii).

Descântecul de dalac întrebuințat la vite, e acelaș ca și la om.

DEOCHIUL.

Dacă vaca nu poartă un ciucure (canaf) sau o panglică roșie la coadă, se *deoache* lesne. Un om rău la ochi poate deochia orice vită. În Foeșani, un țăran ni să plânga că având un porc frumos, a vrut să-l arate unui vecin; cam la un ceas, după ce l-a văzut vecinul, porcul a murit. «Vezi Dumneata, i-a mâncat inima cu ochii». *Să deoache un cal frumos, o vaca nu mai dă lapte, o vioară nu mai cântă*, etc.

Vacilor deochiate li se dăscântă în 3 zile dearândul, în tărățe, sare și apă, Descântecul se începe numai Marți:

Marți dimineață . . (num. vacii) s'a sculat,

La păscut a plecat,

Cu deochetoarea s'a întâlnit,

Coarnele i-a ciuntit,

Părul i l-o sburlit,

Coadă i-a rupt,

Și laptele

Și untul

I-a pierit,--

Iar ea sbieră,

Și se *olicăia*,—
 Și-a întrebat-o
Cutare . . . : Ce sbieri
 Și te olicăești?
 Nu mai sbieră,
 Și nu te mai olicăi,
 Că eu te-oiu luă de cornul drept,
 La fântâna lui Ion Botezătorul te-oiu duce.

Cu apă limpede te oiū spală,
 Și te-oiu curăți,
 Coarnele ți-oiu desciumți;
 Părul ți-oiu netezi,
 Coada ți-oiu întregi,
 Laptele,
 Și untul ți-or veni (1).

După ce s'a descântat în 3 zile, se dă vitei să mănânce tărățele astfel pregătite.

Sau:

Se descântă ca la om, însă se acopere capul vitei cu o cârpă sau cu un ciur.

Se descântă într'o cofă cu apă neîncepută, se dă vitei să bea, iar restul i se toarnă pe cap; apoi se leagă la coada vitei o *cordică* (2) roșie (Covurluiu).

Sau:

Se caută 3 frigărui mici de fier, se înroșesc în foc și se sting în apă neîncepută amestecate cu tărățe; se descântă de 9 ori, apoi din apa descântată se dă vitei pe gât. De asemenea se mai spală vita pe uger sau pe partea unde se bănuie a fi deochiată (Gorj).

Sau:

Se leagă de coada vitei o lingură de lemn; se amestecă în tărățe de grâu muguri de salce, miere și aluat, apoi se dă vitei să mănânce. (Turceni, Gorj).

Nota.— Pentru deochiatul vacilor găsim un descântec publicat de d-l Popescu-Ciocănel, ziarul *Adevărul*, Septemvrie 1902.

DUREREA DE GÂT.

Durerea de gât la vite se vindecă cu rădăcină de *iarba lupului* (3), pisată și amestecată c'un gălbenuș de ou. Se fac oblojeli (jud. Gorj).

Sau:

Se arde picle de cal mort, se pisează, se amestecă cu praf de coajă de ștejar, apoi se dă mieilor când îi doare în gât (Dr. Leon, op. cit., pag. 82).

Sau:

Se fierbe vin, se bate un gălbenuș de ou și se dă vitei pe gât. (Jud. Putna și Bacău).

Sau:

Se fierbe un cuib de barză, apoi zeama se dă vitei bolnave ca să bea. (Moșia Rusca-Mare, Covurluiu).

(1) I. Dim. Durău, *Șezătoarea*. Fălțiceni (1902) 9—10, pag. 158.

(2) Cordică = Panglică.

(1) Mătrăgună.

Sau:

Se freacă gura vitei cu sare și cu spirit, apoi se clătește cu apă (Covurluiu).

DUREREA DE GURĂ.

Durerea de gură să vindecă dacă se spală vita în gură cu zeamă de frunze și rădăcini de *fragi*, fierte la un loc.

Sau:

Se spală vita în gură cu apă în care s'au spălat faguri când se stoarce mierea din ei.—(Dr. N. Leon, op. cit., pag. 39).

Dacă cumva se bănuiește însă, că vita poate se aibă *brânca* sau *buba mânzului*, atunci se descântă vitei. (Vezi Brânca și Buba Mânzului).

DUREREA DE PICIOARE.

Durerea de picioare vine la vită, de multe ori, odată cu durerea de gură (Febră aftoasă).

Se vindecă cu *fragi*. Se fierb frunze și rădăcini de fragi la un loc, apoi cu zeama se spală vita bolnavă la picioare.

Sau:

Se fierbe boz, se amestecă cu zer, apoi se înfășură picioarele vitei bolnave (Covurluiu).

Sau:

Se ung picioarele vitei cu unt de naft (com. Filești, jud. Covurluiu).

DUREREA DE UNGHII.

Durerea de unghii să vindecă cu *lepădătoare*, (1) cu zeama, frunzele și rădăcina plantei, fierte la un loc, se spală vita bolnavă la unghii (Banat).

FRUMUȘEȚEA.

Ca un cal să fie totdeauna frumos și gras, i se anină la ureche coadă de *gesure* (Dr. Leon, op. cit., pag. 81).

Sau:

Ca oile să se facă grase, frumoase și lăptoase, ciobanii ard, din când în când, câte un mânz (județul Prahova).

Pentru ca să meargă oile frumos, una lângă alta, grămadă, să arde un

(1) Coaiele-popii, boășele-popii, cucurbețică, mărul lupului, remp.

boboc de găscă, care merge înaintea cârdului,—și se dă la oi în mâncare. (Jud. Prahova).

GĂLBEAZA.

Gălbeaza se bănuie că vine la oi din zece în zece ani, sau vine din mâncare. Se amestecă în mâncarea oilor *floare* (rânză, ament) *de nuc* scuturat în noaptea de sf. Ispas (Plocești).

Sau :

Ochi de sare arși în foc până se fac roșii, fără să se sfarme, apoi se pune puțină pucioasă și se dă la oi să le lingă. (Jud. Prahova).

Sau :

Se amestecă în mâncarea oilor măslinae negre. (Jud. Suceava).

Sau :

Se pisează pucioasă, se amestecă cu lapte, apoi se dă oilor să bea (Moșia Rusca-Mare (Jud. Covurluii).

Sau :

Se toacă mărunț de tot ficat (maiu) de cal, se amestecă în mâncare și se dă oilor (Galați).

GONEALA.

Dacă o vacă nu vrea să se gonească, atunci i se pune pe spinare o *radașcă* (1).

Sau :

I se dă în mâncare sare multă; se mai dă vitei să lingă drob de sare (Bacău).

IEPURELE.

Iepure fac vitele la gură. Una din buze crapă și se face o *zgancă*, de te prinde groaza! Se cumpără *calaican*, se topește în apă și se spală vita la rană (jud. Tecuciu).

Sau :

Se arde vita la rană cu un fier roșu. (Jud. Bacău).

INCUIEREA.

Când vita nu se poate pișă sau băligă, se bate la un loc păcură cu lapte și i se toarnă pe gură sau pe nări; apoi se iea vita la alergat (Dr. Leon, op. cit., pag. 116).

(1) Radașcă=Caradașcă, ragace, boul lui Dumnezeu.

Sau :

Se fierbe *slăbănog* (1) și zeama se dă cu sila vitei pe gât. (Jud. Prahova).

Sau:

Se fierbe *părul porcului* și zeama, amestecată cu untdelemn, se dă căldicică s'o bea vita. (Jud. Teleorman).

Sau:

Se fierbe *ciumare* și zeama se dă vitei s'o bea. (Transilvania).

Sau:

Se fierbe *trifoiu*, apoi zeama se dă de băut vitei bolnave (Baba Floare lui Spiridon Schiopu, Tg. Ocna, Bacău).

Sau:

Se pun câteva gălbenușuri de ou în lapte dulce, se bate bine, apoi se dă de băut vitei bolnave. (Covurluiu).

În **Oltenia**, dacă s'a încercat cu toate câte s'a știut și n'a făcut vitei nici un bine, se fierbe *puiză*, (2) înfundată cu capac de cocă și zeama ce rămâne se dă vitei, căldicică, pe gât (Turcenii-de-sus).

Sau:

Se dă vitei savor cu apă (Rociu, jud. Argeș).

JIGĂRAIA.

Jigăraia dă în orice vită. Se umflă la cap, la gât și nu mănâncă de loc. Zace așa pe picioare de mai mare milă.

De jigăraie se pisează usturoiu, se amestecă cu untdelemn și rachiu de drojdie, și se freacă vita pe gât și cap (Măgurele, Teleorman).

Sau:

Se dă de băut vitei bolnave, zeamă de lămâie, amestecată cu untdelemn (Galați).

Sau:

Se pisează rădăcină de *iarba porcului*, se stropește cu rachiu, țuică, liveș sau vin, și se freacă vita bolnavă (jud. Gorj).

De jigăraie zace vita cât zace și dacă e să se facă bine, începe să mănânce, Dacă nu, apoi tot slăbește, până într'o zi când nu se mai scoală.

JIGODIA.

Jigodia sau răpănul omoară numai câinii. Nu se prea dă leacuri, și câinele lovit de jigodie îi lăsat așa să zacă până moare. Să bănuiește că jigodia

(1) Slăbănog, brie.

(2) Puiză, o buruiiană lătăreață, măruntă, care rește întinsă și lipită de pământ. Floare nu face. Această buruiiană, după practica babelor, constituie cel mai drastic purgativ.

vine la câine dacă doarme în cenușe. Căinele bolnav slăbește, îi cade părul, trage toată ziua la somn și se clatină, se împleticește la mers. E plin de bubulițe mici, roșii.

De *jigodie* se unge câinele bolnav cu gaz (Bacău).

Sau:

Se face leșie din frunze de ștejar, apoi se toarnă pe câine.

De *jigodie* însă, spun unii, să-i dai câinelui și piatră scumpă, și tot nu se mai face bine! (Turceni, Gorj).

LĂTRAREA.

Pentru ca un câine să fie rău, să latre în totdeauna, se unge cu untură de lup. Când cineva vrea să aibă un câine rău care să vegheze toată noaptea, trebuie să-l ungă sub coadă cu untură de lup; când câinele vrea să adoarmă, dă cu nasul sub coadă și miroase a lup,— și nu-l mai poate prinde somnul, Doamne păzește! . . . I se pare că tot vine lupul la el și, de frică, toată noaptea stă treaz și latră (Dr. Leon, op. cit., p. 97).

Sau:

Se dă câinelui, când e mic, să înghită 3 boabe de piper negru, că latră și se face iute ca chiperiu (jud. Bacău).

Sau:

Să-i tai urechile, să i le frigi și să i le dai tot lui să le mănânce (Cremenea, Bacău).

Sau:

Se pune câinele în lanț (Iași).

LIMBRICII.

Limbrici se fac mai mult la mânji; dar câte odată fac și vitele mai mari. De limbrici se descântă în fiertură de lapte dulce, măduvă și floare de soc. (V. a. d).

MUSCA.

Vitele băi te vara de *muscă* slăbesc și parte din ele nici nu mănâncă. De musc se scapă vita dacă se scaldă, se udă cât de des cu apă (Bacău).

MUȘCĂTURA LUPULUI.

Mușcătură de lup se vindecă dacă se unge vita la rană cu unt de pojar-niță (jud. B. ău).

Sau:

Se arde o buruiană numită *moțul cocoșului*, se amestecă cu undelemn și se unge vita la mușcătură (Turceni, Gorj).

Însă ca să nu muște și să nu strice lupul vitele, s'atârnă toporul cu tăiușul în gura coșului și în spre partea de unde se bănuiește c'ar veni lupul; se descântă:

lupule, Lupule,
Să te duci la împăratul roș,
Paroș,
Cu oi și vite roșii,
Paroșii,

Cu oile otrăvite,
Cu vitele veninate;
Tu cum ai gustă,
Pe loc că-i crăpă (1).

Sau :

Se iea carne de lup, se moaie în apă și cu apa aceea, odată sau de două ori, să se spele vitele la gât și la spinare (2).

Sau :

Se caută la vreun vânător colți sau dinți de lup, se ard în foc, se pisează, se amestecă cu funingenă, apoi se pune la rana vitei mușcate (Moșia Rusca-Mare, Covurlui).

Sau :

Miercuri și Vineri să nu dăruiești lână dela oile tale, că-i rău de lup (Stoilojani, Gorj).

Sau :

Iei o *cute* și o vâri într'o *ciubotă*, legi ciubota la gură și descânți de 3 ori:

Nu leg gura ciubotei,
Leg gura lupului.
Să nu poată alergă,
Nici gura de a căscă,
Nici vita de a mânca;

Să mănânce când i-oiu duce
Și s'apuce când i-oiu zice,
Să mănânce din pământ,
Bulgări, glod și mușiroaie,
Și să piară prin gunoaie (3).

Sau :

Se vără un ac în săculețul cu sare, în locul ciubotei, și se zice de 3 ori descântecul de mai sus.

Notă. — Un descântec de mușcătura lupului găsim publicat în *Buciumul Român*. Iași 1878.

(1) Comunicat de baba Sanda dela Pr. Popilian, Turceni de sus, jud. Gorj.

(2) Dr. Gaster, op. cit., pag. 541.

(3) Dimitrie P. Lupașcu, *Apărătorul Sănătății*. An. 1892--93, pag. 85.

MUȘCĂTURA NEVĂSTUICII.

Mușcătura nevăstuicii se vindecă dacă se stoarce în gura vitei apă scursă prin burduf făcut din piele de nevăstuică. Cu pielea se leagă la rană. (Județul Suceava).

Sau :

Se pune la gaura unei nevăstuici un fus și o furcă, se pândește până iese afară nevăstuica, se prinde și după ce se omoară, se pune la rană o bucată din pielea ei. Se mai afumă vita cu păr de nevăstuică. (Moșia Rusca-Mare, Covurluii).

Sau :

Se arde pielea de nevăstuică, se face scrum, se presară la rană și se descântă :

Iute, iutiță! . . . Iutița apucă de os, Osul apucă de carne, Carnea apucă de chicle, Leac!	Să scape iutița, Si . . . (numele vitei) să rămâie Curată, Luminată, Ca dela Dumnezeu lăsată (1).
--	---

MUȘCĂTURA ȘARPELUI.

Mușcătura șarpelui are leac dacă se prinde curând de veste și dacă șarpele n'a fost din cei verzi, adică șerpi din cei răi.

În Ploești un țaran îmi povestea cum a prins o vacă nărașă care da lapte unui șarpe. În toate serile venia acasă vita cu o țâță suptă, și fiindcă n'a putut-o desbăra de obicei, a vândut-o.

De mușcătura șarpelui se vindecă prin descântec:

Meleștică, Poletică Pog-conopago, Cara-gana carga, Cavarata pune,—	Cruce'n cer, Cruce pe cer, Cruce pe pământ,— Veninul șarpelui Să fie'nfrânt (2).
--	--

Se descântă în apă ne'ncepută c'un băț de alun; cu apa se spală la rană. După spălătură se pune pe rană coajă de alun. Descântecul se repetă de 3 ori. Se mai descântă cu viță de vie, cu ban de argint, cu boz sau cu vargă de alun alb. Cu boz fierț în lapte dulce se oblojește vita la mușcătură.

(1) I. Nenișescu, *Apărătorul Sănătății*. București. An. I (1891--92), No. 5.

(2) Comunicat de Lazăr Munteanu, Brăila.

Sau:

Se freacă rana cu o cârpă până se face albă, atunci se tămăduie rana (Galați, Covurluiu).

Sau:

Se unge rana cu unt proaspăt, amestecat cu zahăr (Covurluiu).

Sau:

Să sugă repede rana până sângerează, apoi se unge cu păcură și să leagă. După ce se dă jos legătura, se spală rana cu gaz (Com. Filești, Covurluiu).

MOLIMA.

Molima (boala) când e în sat printre vite, babele zic că-i un semn rău dela Dumnezeu. În **Oltenia** se bănuiește că vreun mort s'a făcut moroiu.

De molimă se pisează *șar* (1) și *aurpigment* și se amestecă în hrana vitelor. (Dr. Sava Atanasiu, Dorna, Neagra Șarului, jud. Suceava).

Sau:

Se afumă *coștereața* (2) găinilor cu pucioasă și *iarbă mare* (Covurluiu).

Sau:

Se iea în Ziua Crucii (14 Septembrie) busuioc dela crucea popii, se pune în apa de unde beau păsările. De asemenea se mai pune aghiasmă în *teica* (3) cu apă. (Com. Filești, Covurluiu).

Sau:

Se întrebuițează o buruiană numită *laba ursului*. Această buruiană se toacă mărunt, apoi se amestecă în tărâțe cari se dau la vite în mâncare, (Chr. N. Țapu, jud. Teleorman).

La întâiu Maiu nu e bine de arat, mor vitele, poate numai câte o jumătate zi de pomână. În săptămâna luminată e păcat să scoți plugul Luni, Miercuri și Vineri (Jud. Gorj).

OSIȘORUL.

Osișor fac mai mult caii la picioare.

În Argeș să înfășioară vita la picior cu măslina pisate și stropite cu rachiu (Com. Rociu, Argeș).

Sau:

Se unge vita la picior cu unt de neft (Jud. Bacău).

(1) Șar = Realgar, sulf roș de arsenic întrebuințat în pictură.

(2) Coștereață = Poiată, găinărie.

(3) Teică = Vas de unde beau păsările apă.

Sau :

Se bate vita la picior cu 9 oase părăsite dela un om mort. (Dr. Leon, op. cit., p. 100).

OUĂLE.

Ca să facă păsările ouă multe, trebuie ca să nu li se dea mâncare multă, să nu se îngrăşe, căci altfel găinile nu mai fac ouă (Jud. Teleorman).

Sau :

Se dă păsărilor să mănânce orz (Covurluiu).

Sau :

Se piscază bine coajă de ouă, se amestecă în tărăţe, apoi se dă păsărilor să mănânce (Bacău).

Sau :

Se iea coji de ouă rămase după ce a scos găina pui, se înşiră pe o nuieluşă subţire, apoi când găinile încetează de a mai face ouă, se pisează câteva coji dintr'acestea şi li se dă în mâncare sau în apa de unde beau (Galaţi).

Sau :

Să li se schimbe păsărilor din 2 în 2 ani cocoşul. (Jud. Ilfov).

Sau :

Să se dea păsărilor firmături de mămăligă rece (Jud. Teleorman).

Sau :

Ca să facă păsările ouă multe şi să se îngrăşe, li se dă în tărăţe urzici, fierte şi tocate (Dr. Leon, op. cit., p. 73).

Sau :

Se amestecă în tărăţe nisp (Jud. Bacău).

Pentru ca să nu facă păsările ouăle moi, se fereşte de a li se da în mâncare sare multă (Bacău).

PĂDUCHII DE GĂINĂ.

Păduchii de găină se fac prin coteţele de păsări, din cauza murdăriei. Dacă păduchii apucă să se încuibeză la puii mici şi nu-i curăţă de ei, toţi puii mor. Păduchii de găină se fac mai mult la cap şi sub aripioare. De păduchi se scapă păsările, dacă s'afumă coteţul cu pucioasă (Teleorman şi Bacău).

Sau :

Se ung puii cu gaz pe cap şi sub aripi,—(jud. Teleorman).

Sau :

Se mătură bine *coştereata*, apoi se afumă de 2 ori pe zi cu cafea prăjită (Galaţi).

Sau :

Se atarnă în *coștereață* o ramură de boz (Covurluiu).

PĂDUCHII DE LEMN.

Păduchii de lemn, numiți în **Moldova** ploșnițe, iar în **Oitenia** steluțe, se omoară cu gaz sau se presoară, pe unde sunt, praf de var și se stinge cu apă. Mai vârtos și cu folos însă se descântă de babe într'o seară din luna lui Martie, când iese lună nouă și-i numai ca o seceră pe cer. Persoana care voește să stârpească păduchii de lemn, puricii, *libărcile* (1) și toate *jigăniile* de prin casă, trebuie să fie vestită pe neașteptate, de către o altă persoană, c'a ieșit lună nouă pe cer, altfel nu-i cu folos descântecul.

Să iea o strachină nouă, smălțuită, preparată anume de mai înainte și cumpărată în ajunul moșilor (Rusalii), sau căpătată de pomană la Moși. Se pune într'insa apă neîncepută, luată dela 3 fântâni în 3 vase nouă și adusă de 3 fete mari, fără de a se fi uitat îndărăt; se pune strachina cu apă pe o fereastră în spre partea de unde răsare luna pe cer și s'așteaptă până vine luna în dreptul strachinei.

Când a ajuns luna de se vede bine în fundul strachinei, se ieau 3 fire dela o mătură nouă și se descântă:

Lună nouă 'n casă:	Să se risipească,
Păduchii de lemn,	Altul cu altul
Puricii,	Să nu se'ntâlnească.
Gândacii,	Când s'o întâlnească
Și toate găngăniile	Munte cu munte,
Din casă	Și'n cap s'or bate,
Afară să iasă!	Atunci să se'ntâlnească,—
Să se ducă,	Atunci și nici atunci. . . ,

După ce se descântă de 3 ori, se pune apa descântată în patru vase și s'așează pe dinăuntru la cele patru colțuri (unghere) de casă.

A douazi dimineața, dacă se găsesc ceva purici, păduchi de lemn sau libărci în vasele cu apa descântată, se scot, se pun într'o cutie de chibrituri goală și furată, se pândește o căruță care a vândut tot ce a avut la târg, și se aruncă cutia de chibrituri cu gănganii cu tot într'insa, — descântându-se în urma căruței:

Cum voi purici, puricci	Descântați,
Din casă vă scosei,	Innecați,
In cutioară furată vă pusei,	Blestemați,

(1) Șval, gândacii negri de bucătărie.

Ferecați,
 În cutie lepădați,
 La lună nouă descântați,---
 Așa să vă 'ndrăciți
 Așa să 'ncremeniți,
 În cele 9 țări,

De peste nouă mări,—
 C'acolo vă așteaptă,
 Cu mese întinse
 Cu facle, aprinse
 Amin (1).

Sau :

Se astupă bine toate ușile și ferestrele, se pune în mijlocul casei un *ceaun*, cu mangal, apoi se pun deasupra câți mai mulți ardei roși. Se țin închise ușile o zi și o noapte (Galați).

Sau :

Se pune pe cărbuni în casă praf de pucioasă, dar mai întâiu trebuie să scoți totul din casă, căci altfel să înnegresc toate lucrurile (Bacău).

Sau :

Se adună mai mulți păduchi de lemn într'o sticlă, se astupă bine sticla, apoi se aruncă pe o gărlă menindu-se:

Cum se duce sticla,
 Cu ploșnițe pe apă,
 Așa să se ducă,
 Și ploșnițele dela . . . *cutare* casă!
 (com. Fîlești, Covurluiu).

Sau :

Se pune sub leghicere (velințe), sub saltele și sub perine, floare de curcubeitică. Cică mirosul urit al acestei plante gonește ploșnițele afară. (Com. Fîlești, Covurluiu).

PURICII.

Puricii să prăpădesc cu pelin verde cules în ziua de Rusalii (Duminică-Mare) și pus în pat.

Sau:

Să mătură casa cu mătură de pelin (3).

Sau:

La 1 Martie și în seara când auzim pentru prima oară *răcăneii* (2), să te tăvălești în curte sau la prag și în gând să descânți:

(1) Cules în jud. Romanați, dela Baba Islățeanca (Islaz).

(2) Dr. Leon, op. cit., pag. 57.

(3) Brotăceii.

Marți în casă,
 Puricii afară,
 Să-i pui pe-o prăjină,
 Să-i duc în țară străină! (Turecni, jud. Gorj).

Sau:

Baba iea o frigare și un cuțit, se duce la ușa casei, apoi descântând îi adună pe toții puricii aici și-i mână afară. (Moșia Rusca-Mare, Covurluiu).

RÂIA.

Râia se vindecă mai cu seamă la câini, dacă se spală cu zeamă de tutun fierț. (jud. Teleorman, Bacău și Covurluiu).

Râia și *fudulia*, e mare boală. «Cade coada caprei de râie și tot dârz o ține», sau: «Cum o mai face pe râiosu».

La vite râia se face mai mult pe sub burtă, la încheieturi și la gât.

De râie să face o alifie din iarbă-mare, pucioasă, seu de capră, șoriceasă și vin alb, se unge cu ea și apoi se spală cu leșie de ciocălăi (Bacău).

Sau:

Se fierbe bine o căldare de zer, apoi se spală vita bolnavă. (Com. Fîlești, Covurluiu).

Sau:

Se spală vita cu fierturi de urzici (Galați).

Sau:

Se unge vita cu o alifie făcută din pucioasă și seu de câine (Galați).

Sau:

Se fierbe bine *iarba tâlharului* (1) și cu zeama ei se spală vita bolnavă (Dr. Leon, op. cit., pag. 43).

Sau:

Rădăcină de *ștevie* fiartă și amestecată cu chișleag se unge la râie și apoi se spală cu leșie (Dr. Leon, op. cit., pag. 143).

Sau:

Se face alifie de pucioasă cu untură de porc și se unge vita.—

În județul Gorj se ung vitele cu *șoricioaică* (2).

RANA LA VITE.

Rana la vite se vindecă cu *piatră-vânăță* topită în apă căldicică. Cu apa se spală vita la rană (Rociu, jud. Argeș).

(1) Iarba tâlharului = iarba de orbanț.

(2) Șoricioaică = Săricică, otravă.

Sau :

Se vindecă cu *coaiele-popii* (1). Planta cu rădăcină cu tot se culege și se usucă; apoi se lierbe în oțet curat, ori vin roșiu bătrân, se face un stropitor de țeavă de soc și cu acesta se spală și se curăță mai de multe ori pe zi rana, vătămarea ori tăietura (S. Manguuca, Budapesta).

Sau :

Se pun pe rană foi de brusture cu unt proaspăt (Com. Filești, Covurluiu).

Sau :

Se unge vita la rană cu un de naft sau gaz (Galați).

Sau :

Se plămădește la un loc pojarniță cu undelemn, apoi se unge vita la rană (moșia Rusca-Mare, Covurluiu).

Sau :

Se ieau smochine, se tăvălesc în smântână, apoi se pun la rană (Moșia Rusca-Mare, Covurluiu).

RĂPCIUGA.

Răpciuga se vindecă tare cu greu. Calul răpciugos se împușcă. *Cotofană* împușcată, arsă, pisată și amestecată cu lapte să dă la cai pentru *răpciugă* (Dr. Leon, op. cit., pag. 85).

Sau :

Se face leșie din foi de boz, foi de soc, fân și ciocălăi. Se pune în apă ca la o litră de spirt și o bucată de camfor, apoi se face un *șomoioc* de paie sau cărpe și se spală vita bine peste tot. Pe păr i se presoară praf de puiciosă (Moșia Rusca-Mare, județul Covurluiu).

ROSĂTURI DE HAM.

Pentru *rosături de ham sau de jug*, se spală vita la rană cu zeamă de șarpe fierț. Pielea uscată și pisată mărunț, se face praf și se presoară pe rosături (Dr. Leon, op. cit., pag. 107).

Sau :

Se unge vita cu untdelemn sau unt proaspăt (Covurluiu).

SPLINAREA.

O vită se *splinează* din cauza goanei, din oboseală, din nemâncare sau din cauză că bea apă multă pe oboseală și pe nemâncate. Se mai splinează vita

(1) Coaiele-popii = Curcubețică, mărul-lupului, lepădătoare.

și din cauză c'a mâncat trifoiu sau rapiță multă. De splinare vita se umflă, înțepenește și de nu se bagă seamă repede,— moare.

În **Moldova** să leagă vita la gât c'un prosop, să strângă bine cu o scurtătură de lemn și i se iea sânge din cap, dela ureche sau dela gât (Bacău).

Sau :

Când vita mănâncă o iarbă numită *căpriță* (1), atunci se umflă, adică se splinează. Trebuie ca vitei să-i lase îndată sânge (Galați).

Sau :

Vita însplintată trebuie luată la goană peste câmp, ca să se scuture iarba otrăvită din ea. (Com. Filești, Covurlui).

Sau :

Se păzește ca vita însplintată să nu bea apă (Covurlui).

Sau :

Se fierbe un furnicar și se pune cald pe spinare, în dreptul splinei (Dr. Leon, op. cit., pag. 91).

Sau :

Se bagă repede o sulă, prin coaste în splina vitei, ca să răsuflă. Dacă se nemerește splina, scapă vita; dacă nu, nu. (Drăgănești, jud. Vlașca).

STRECHEA.

Când o da *strechea* în vite, să te ferești. . . O vită să fie moartă de slabă și când s'o pune strechea pe ea, n'o mai poți țineă, Doamne ferește! . . . Strechea i-o muscă mare care bâzâe rău.

De streche, dacă poți să ții vita și s'o uzi mereu cu apă, se mai domolește (jud. Gorj).

Sau :

Se amestecă în tărățele vitelor o bucată de pască, un ou roș și o bucată de năfură dela Paști, slujite de popă (com. Filești, Covurlui).

Sau :

Se lasă sânge vitei ca să se liniștească—că parcă-i turbată, așa fuge singură din cireadă. Prin unele părți se și descântă de streche (Covurlui).

Sau :

Se ține vita legată și o scaldă mereu cu apă rece. I se dă să lingă sare să aibă sete, că dacă bea apă, se liniștește (com. Filești, Covurlui).

---

(1) Căpriță = Lobodă.

TURBAREA.

Turbarea la vite vine, ori din cauză că a fost vita mușcată de altă vită turbată, sau că a mâncat prea fierbinte. Când sunt călduri mari de tot, iar turbează vitele. De turbare vita are amețea și o furie nebună: mușcă pe cine-i iese'n cale. Turbarea se vindecă cu *cățel de frasin* (1), care se întrebunțează astfel:

Se caută Luni după Duminica-Mare (Rusalii), când ies și se află mai mulți gândaci de aceștia pe frasini, și prinzându-i într'un număr cât se poate de mare, se pun într'un șipușor cu apă, și în apa aceea apoi, în care cu timpul se topește, îi păstrează peste tot anul. Iar când se întâmplă ca un câine turbat să muște vreo vită, îi spală îndată, cum a fost mușcată, rana cu apă de aceasta și totodată îi dă și puțină apă de băut (Bucovina).

Sau:

Se păzește vita să nu mănânce fierbinte în timpul căldurilor (Galați).

Sau :

Dacă vita a turbat din sete, atunci se dă în mâncare boabe de *mătrăgună*, și se îndreaptă (comuna Filești, județul Covurluiu).

Sau:

Când mușcă un câine turbat pe vre o vită, se ieau *gândaci de frasin*, se usucă bine și după aceea frecându-i bine până se face praf, îi pun în tărățe; tărățele acelea se dau apoi vitei respective ca să le mănânce. Mâncând vita tărățele, se vindecă (Bucovina).

Sau:

Se taie cu un ban de argint capul gândacului de frasin și apoi, *sdrumicat* bine și amestecat cu altă mâncare, se dă animalului mușcat de atare câine sau alt animal turbat (S. Fl. Marian, Banat).

Sau:

Se pisează gândaci, să amestecă cu vin sau apă și se toarnă vitei pe gât.

Sau :

Se fierb 5—6 gândăcei, cireșe amare de pădure și mătură de grădină, apoi zeama se dă pe gât vitei bolnave.

Sau :

Se pisează *gândaci puturoși* (2), se amestecă cu mâncare și să dă la vitele bolnave.

Sau:

Se pisează mătrăgună și amestecată în tărățe să dă vitei bolnave să mănânce.

(1) Cățel de frasin=Gândaci de turbă, gândăcei.

(2) Gândaci puturoși=Mamornicii, gândaci negrii.

Sau :

Se afumă vita cu gândaci de turbă (Dr. Leon, op. cit., pag. 93).

Notă.—Un descântec de *turbă* a fost publicat de d. T. T. Burada, *O călătorie în Dobrogea*. Iași 1880.

TUSA.

Tusa la vite se vindecă de multe ori singură. Totuș dacă vita tușește într'una, se încearcă și ceva buruieni.

De tusă să vindecă vitele și oile bolnave, dacă să prinde un dihor, se arde, se pisează și se amestecă cu sare; apoi se dă vitelor în mâncare (Dr. Leon, op. cit., pag. 87).

Sau:

Se fierb țărățe cu scuturături de fân, se bate un ou și se dă vitei călduț (jud. Romanați).

UMFLĂTURA.

Vita se umflă și chiar poate să și moară, dacă mănâncă rapiță multă sau trifoiu.

În **Moldova** se lasă sânge la vită (jud. Bacău), iar în **Muntenia** se splinează, adică se bagă o sulă în splină (jud. Vlașca).

*

Umflătura de gât se vindecă dacă se spală vita la gât cu țuică și cu săpun (Turceni, jud. Gorj).

Sau :

Se fierbe lapte dulce, se amestecă cu puțin camfor, apoi se dă vitei să bea. (Moșia Rusca-Marc, Covurluiu).

Sau:

Se înțepă de mai multe ori vita bolnavă pe partea umflată, apoi se freacă înțepăturile cu spirt (Galați).

Sau :

Vita bolnavă se spală mereu la gât cu boz fierț (com. Filești, jud. Covurluiu).

*

Umflătura de picioare, la vite, trece dacă le speli cu fierțură de frunză și rădăcină de fragi (Dr. Leon, op. cit., pag. 39).

Sau :

Se fierbe *cucurbețică* și cu zeama se spală la umflătură (Banat).

Sau :

Se fierbe făină de păpușoi în zer, apoi se oblojește vita la picioare (Filești, jud. Covurluiu).

*

Sau :

Se leagă vitei la picioare patlagină cu unt proaspăt (Covurluiu).

Sau :

Dacă vita bolește, fără să se știe ce are, se culeg în ziua de Sânzăene următoarele buruieni: *Intorcătoare mare, mijloacă (măgnitoare) mică, fir de iarbă* de unde se întoarce plugul în capu locului, *apărătoare, sporis, sulfină albă, sânzăene galbene*. Se fierb toate acestea la un loc în apă neîncepută și se scaldă vita în orice zi, afară de Luni, în râu sau în capul locului la plug (Turceni, jud. Gorj).

Sau :

Se culeg Luni pe seară, *coaiele-popii, boejniță, buruiană împușcată* și se fierb înfundat cu apă neîncepută, adusă tăcând; apoi se scaldă vita Luni pe seară la un loc deschis (Murgești, jud. Gorj).

UNGHIIILE PLINE.

Unghii pline sauputrezirea unghiilor se vindecă întrebuintând următorul leac :

Se iea o lumânare de seu, se topește toată cu păcură la un loc, se amestecă bine și se unge vita la unghii de 2 ori pe zi: dimineața și seara. În mult o săptămână vita se însănătoșează (com. Găgeni, Prahova).

VĂRSATUL.

Vărsatul la vite, și mai cu seamă la oi, se vindecă dacă se iea un *refec* (1) dela poalele cămășii unei femei tinere care a născut pentru prima oară și care la nuntă a fost fecioară, și se mai iea și doi copii cu cari se duc la staulul oilor. Ajunși aci pun pe copii în ușa staulului, aranjați așa ca unul să țină de un capăt și celălalt de celălalt capăt al *refecului*, apoi se silesc oile să sară peste acest refec (jud. Dâmbovița).

Sau :

Se găsește un țigan meșter fierar, cu el se învoește cel ce vrea să facă doctoria, ca să-i facă un ac din o piesă de argint, făcută însă de țigan pe nerăsuflăte. Cu acest ac înstrunează oile (Gheorghe Popescu-Ciocănel, ziarul *Adevărul*, Buc. An. XV, No. 4.538, 1902).

Sau :

Intr'o Luni de dimineață se desbracă văcarul în pielea goală și descântă vitei bolnave. În urmă îi dă vitei să lingă sare multă și să mănânce tărâțe amestecate cu pucioasă (com. Filești, Covurluiu).

(1) Refec = Cusătură pe marginea unei ștofe, pânză sau ștergar.

VIERMI LA RANĂ.

Viermii la rană se fac când bate musca pe vită.

Se topește *calaican* în apă și se spală vita la rană (Moș Niță, Rociu, jud Argeș).

Sau:

Se unge vita la rană cu pojarniță, apoi se spală bine cu gaz sau unt de neft (Covurluiu).

Sau:

Se fierbe *lumânărică* în gaz, apoi se oblojește rana plină de viermi (Ficlești, Covurluiu).

Sau:

Se pisează mărunt de tot *calaican* și se presoară pe rană (Argeș).

Sau:

Se spală rana cu gaz (Bacău).

Sau:

Se pune câte o piatră peste 3 din bozii, cei mai înalți dintr'un pâlce sau grămadă oarecare; aplecându-i astfel la pământ, se spune:

«Dacă mi-ți scoate viermii dela. . . (Numele vitei) vă dau drumul; dacă nu, nu».

După trei zile viermii fug din rană; pietrele se aruncă la o parte și se lasă bozii să se ridice (jud. Botoșani).

Sau:

Te duci la boz, Luni de dimineață, după ce mai întâiu faci acasă nouă mătâni și ici o leacă de mămăligă, puțină sare și zici:

Bună dimineața bozule,—
Eu te cinstesc cu pâine
    și cu sare
Și cu nouă mătâni,
Iar tu să mă cinstești
Cu sănătatea vitei,—

Să nu-i stea viermii 'n rană,
Cât stau popii
    și preutesele,—
    Primarii
Și dregătorii 'n raiu (1).

Pe urmă rupi vârful bozului descântat sau îl pleci și-i pui o piatră pe vârf, și dacă nu ies viermii, culegi boz și-l fierbi cu *stirigie* de cea tare de pe vârful casei, pui și sare și apă; iar după ce se mai astâmpără, oblojești rana cu această zeamă (Broșteni, jud. Suceava).

Sau:

Când o vită are rană cu viermi, Românul sau baba merge la câmp unde crește *lumânărică* (2), apucă buruiana de vârf, o pleacă la pământ, pune o piatră peste ea și o sorocește, zicându-i:

(1) Dr. Leon, op. cit., pag. 25.

(2) Lumânărică = Pur, lipan, corovatică, coada vacii, coada bouului, coada lupului, etc.

Lumânărică,
 Dacă până 'n trei zile
 Nu mi-i scoate viermii dela. . . (Pomeniște numele vitei),
 Nu-ți voiu da drumul de aici.

Se lasă buruiana, așa menită, 3 zile în câmp. După 3 zile viermii din rană dispar, de unde apoi Românul sau baba se duce și ridică piatra, lăsând buruiana liberă să se ridice (Dr. Leon, op. cit., p. 47).

Sau:

Se moaie cenușă cu sare, se spală rana și se pune deasupra (Romanați și Olt).

Sau:

Se pisează la un loc frunze de gutui, curpen de castravete și viermari; apoi zeama se stoarce în rănile cu viermi (Iași).

Sau:

Se spală la rană cu zeamă de *iarbă-grasă* (Petriceni, jud. Dorohoiu).

Sau:

Se usucă *iarbă roșie*, se pisează mărunț până se face praf, apoi se presară pe rana cu viermi. Cu zeamă de *iarbă roșie* se spală rana (Dr. Leon, op. cit., pag. 43).

ZĂBALELE.

De *zăbale* suferă mai mult caii. Vita bolnavă de *zăbale* face un fel de bubulițe pe buze și-i curg într'una bale din gură.

De *zăbale* se unge vita cu gaz (Covurluiu).

ZÂMBRELE.

Zâmbre fac vitele, mai cu seamă caii, din cauza setei. *Zâmbrele* sunt niște bubulițe mici ce se fac în gură. Ele se mai fac la vite din cauză că: «o vită vede pe alta mâncând orz sau altfel de boabe și dacă ea nu mănâncă, face zâmbre» (jud. Romanați și Olt).

De *zâmbre* se vindecă cu fiertură de *nalbă* în care s'a spart un gălbenuș de ou (Bacău).

Sau:

Se freacă gingiile vitei cu sare și spirt, apoi se spală vita în gură cu zeamă de lămâie (Galați).

Sau:

Se fierbe o bucată de icoană de lemn, iar cu zeama se spală vita în gură. (Moșia Rusca-Mare, județul Covurluiu).

Sau:

Se dă uruială vitelor bolnave ca să manânce (Radumirești, jud. Olt).

Sau:

Se clătește vita în gură cu zeamă de *lemn sfânt* (T. Măgurele, jud. Teleorman).

CORPURI ANORGANICE

INTREBUINȚATE ÎN MEDICINA POPORULUI.

Ac, V. *Mușcătura Lupului*.

Aluat, V. *Deochiu*.

Apa, se întrebuințează la toate boalele. Apa-i sufletul doctoriilor băbești; niei un leac sau descântec fără apă.

Apă de viță, V. *Albeață*, *Durere de cap*.

Aramă (bani și cuie de), V. *Adusul laptelui*.

Argint (pară de), V. *Albeață*. *vărsat, mușcătură de șarpe și umflătura de picioare*.

Belemnți (cozi de șarpe), V. *Albeață*.

Calaican, V. *viermi, iepure*.

Cărbune, V. *Adusul laptelui, deochiu*.

Chibrituri, V. *Otrăvire*.

Chișleag, V. *Râie*.

Ciubotă, V. *Mușcătura lupului*.

Colivă, V. *Brâncă*.

Cruce, V. *Brâncă*.

Custură, V. *Brâncă*.

Cute (de ascuțit), V. *Mușcătura lupului*.

Cuțit, V. *Adusul laptelui, Brâncă*.

Drug, V. *Brâncă*.

Făclie, V. *Brâncă*.

Faguri de miere, V. *Durere de gură*.

Fier, V. *Coși, iepure*.

Frigăruie de fier, V. *Dalac, Deochiu*.

Furcă, V. *Adusul laptelui, Brâncă*.

Furnicar, V. *Splinare*.

Fus, V. *Adusul laptelui*.

Gaz, V. *Păduchi de găină, păduchi de lemn, viermi*.

Hârtie, V. *Albeață*.

Iarbă de pușcă, V. *Dalac*.

Lacăt, V. *Incuierea*.

Lapte, V. *Dalac, incuiere, limbrici, mușcătura de șarpe, răpeingă*.

Lapte de piatră, V. *Adusul laptelui*.

Lingură de lemn, V. *Deochiu*.

Liveș, V. *Brâncă*.

Mămăligă, V. *Ouă, viermi*.

Nisip, V. *Ouă*.

Oțet, V. *Rana la vite*.

Păcură, V. *Ariciu, incuiere*.

Păcură roșie, V. *Ariciu, creșterea părului*.

Pânză, V. *Albeață*.

Paunglică roșie, V. *Deochiu*.

Pară veche, V. *Albeață*.

Piatră, V. *Viermi*.

Piatră vânătă, V. *Rana la vite*.

Pile, V. *Adusul laptelui*.

Prosop, V. *Insăngerare, splinare, deochiu*.

Pucioasă, V. *Ciucă, dalac, gălbează, păduchi de găină*.

Rachiu, V. *Brâncă, osișor*.

Rosătură de pe copăie, V. *Adusul laptelui*.

Refec, V. *Vârșă*.

Sac, V. *Mușcătura lupului, Adusul laptelui, limbrici*.

Șabur, V. *Incuiere*.

Șăpun, V. *Brâncă, umflătură la gât*.

Sare, V. *Adusul laptelui, albeață, brâncă, gălbează, goneală, viermi*.

Șăricică, V. *Otrăvire*.

Șar, (realgar), V. *Molimă*.

Șgură de fierar, V. *Ciucă*.

Șoricioaică, V. *Râie*.

Strachină, V. *Păduchi de lemn, purici*.

Sulă, V. *Splinare, umflătură*.

Tăier, V. *Adusul laptelui*.

Tămăie, V. *Brâncă, dalac*.

Tărățe, V. *Ciucă, molimă, turbare, tuse*.

Topor, V. *Mușcătura lupului*.

Treanță de tort, V. *Limbrici*.

Tutun, V. *Râie, măselele*.

Țuică, V. *Umflătură la gât*.

Ulcică, V. *Tuse*.

Unt, V. *Albeață*.

Untdelemn, V. *Brâncă, incuiere, mușcătura lupului*.

Unt de naft, V. *Ariciu, osișor*.

Var, V. *Păduchi de lemn*.

Vin, V. *Durere de gât, râie, tuse*.

Zahăr, V. *Albeață*.

A N I M A L E

INTREBUNȚATE IN MEDICINA POPORULUI.

Albină (miere de), V. *Albeața, deochiul.*
Ariciu, V. *Ariciu.*
Barză, V. *Albeață.*
Bivolită (baligă de), V. *Brâncă.*
Căine (urechi și coada de), V. *Lătrarea.*
Cal, V. *Brâncă, ciomagiu, gălbează.*
Capră, V. *Râie.*
Cari (făină de), V. *Incuiere.*
Cocostârc (ouă de) V. *Albeață.*
Copii, V. *Vărsat.*
Coțofană, V. *Răpciungă.*
Cocoș (pană de), V. *Albeață, ouă.*
Culbec (melc, coaje de), V. *Albeața.*
Dihor, V. *Tuse.*
Găină (ouă de), V. *Durere de gât.*
Gândăcei, V. *Turbare.*

Gâscă (boboc de), V. *Frumusețea.*
Gesure, V. *Frumuseță.*
Iepure (sânge de), V. *Brâncă.*
Lipitori, V. *Umflătură la gât.*
Lup (untură de), V. *Lătrare, mușcătura lupului.*
Mânz, V. *Frumuseță.*
Nevăstuică (burduf de), V. *Mușcătura nevăstuicii.*
Om (oase de), V. *Oșișor.*
Painjen, V. *Buba mănzului.*
Porc, V. *Râie.*
Radăscă, V. *Goneală.*
Scoici (cochilă de), V. *Albeață.*
Șarpe, V. *Rosături de ham.*

P L A N T E

INTREBUNȚATE IN MEDICINA POPORULUI.

Alun, V. *Dalac, brâncă, limbrici și mușcătură de șarpe.*
Apărătoare, V. *Umflătură de picioare.*
Boejniță, V. *Umflătură de picioare.*
Boz, V. *Mușcătură de șarpe, viermi.*
Buruiană impușcată, V. *Umflătură de picioare.*
Căpșune, V. *Tuse.*
Castraveți, V. *Viermi.*
Ceapă, V. *Albeață.*
Ciumare, V. *Incuiere.*
Coaiele-popii, V. *Rana la vite, umflătură de picioare.*
Curcubetică, V. *Umflătură de picioare.*
Dalac, V. *Dalac.*
Fân (scuturătură de), V. *Adusul laptelui, tuse.*
Flori de câmp, V. *Adusul laptelui.*
Garoafe, V. *Viermi.*
Grâu furat, V. *Adusul laptelui.*
Grâu (făină de), V. *Adusul laptelui.*
Grâu (tărățe de), V. *Adusul laptelui.*

Gutui, V. *Viermi.*
Iarbă, V. *Umflătură de picioare.*
Iarba-lupului, V. *Durere de gât.*
Iarbă-mare, V. *Râie.*
Iarbă-roșie, V. *Viermi.*
Iarbă-grasă, V. *Viermi.*
Iarba-tâlharului, V. *Râie.*
Intorcătoare-mare, V. *Umflătură de picioare.*
Laba-ursului, V. *Cinica, molima.*
Lemn-sfânt, V. *Zămbre.*
Lepădătoare, V. *Durere de unghii.*
Lumânărică, V. *Viermi.*
Măline, V. *Gălbează.*
Mănâtarcă țigănească, V. *Cinica.*
Mășline, V. *Oșișor.*
Mătrăgună, V. *Turbare.*
Mijloacă (măgnoare), V. *Umflătură de picioare.*
Moțul cocoșului, V. *Mușcătura lupului.*
Nalbă, V. *Zămbre.*
Nuc, V. *Gălbeaza.*

Omag, V. *Otrăcire, creșterea părului.*
Paie, V. *Adusul laptelui, Albeață.*
Papură, V. *Viermi.*
Părul-porcului, V. *Incuier.*
Pelin, V. *Purici.*
Piersic, V. *Viermi.*
Piper, V. *Lătrare.*
Pojarniță (unt de), V. *Mușcătura lupului.*
Porumb, păpuși (făină, uruială, uroaie de), V. *Buba mânzului, zâmbre.*
Puiză, V. *Incuier.*
Ridiche, V. *Brâncă.*
Salce, V. *Deochiu.*
Sâmzăene, V. *Umflătură de picioare.*
Slăbănog, V. *Incuier.*

Soc, V. *Limbrici, rană la vite.*
Sporiș, V. *Umflătură de picioare.*
Ștejar (Coaje de), V. *Brâncă.*
Ștevie, V. *Râie.*
Sulfună, V. *Umflătură de picioare.*
Trestie, V. *Albeață.*
Urechea-ciufei, V. *Adusul laptelui.*
Urzică, V. *Adusul laptelui, ouă.*
Usturoiu, V. *Buba-mânzului, ciuică, dalac, limbrici.*
Varză, V. *Deochiu.*
Vie, V. *Râie.*
Viță (frunză de), *Dalac, mușcătura șarpelui.*

INDICE ALFABETIC

DE CUVINTELE POPULARE CUPRINSE ÎN MEDICINA POPORULUI.

Acatiste = Rugăciune făcută de preot către Maica Domnului.
Aciuat = Așezat, astâmpărat.
Acăe = Plastur făcut din in sau cânepă, in Moldova.
Adăpat = Beut, băut.
Adastă = Așteaptă.
Aiasmă = Agheasmă.
Apotecă = Farmacie, in Hunedoara (Ungaria).
Amărit = Necăjit, supărat.
Aromit = Asudat, așpit. Afumat cu mirodennii, in Moldova.
Balamut = Bălbăit, care pronunță greu vorba.
Bale = Scuiatul care se prelinge, scurgându-se din gură.
Băltoage = Ape, bălți mici și adânci.
Benchiu = O pată neagră făcută in fruntea copiilor mici, cu cerneală, funingenă sau noroiu, să nu fie deochiați.
Berduim = Cioplîm cu barda.
Bâigue = Vorbești într'aiurea, fără de înțeles.
Bârdăhan = Burta, pântecetele, stomacul.
Blastor = Cataplasma, leacuri întinse pe o pânză.

Boaghiță = Babițe, boală la copii.
Boașe = Testicule, coaic.
Bodogăniind = Bombăne, vorbe spuse încet.
Bolduri = Ace cu gămălie.
Boleşniță = Molimă, boală.
Boricioase = Borit, vărsat, care varsă.
Borhoturile = Măruntaele, mațele, cu varsături.
Boricoși = Cu varsături.
Bortă = Gaură.
Boscoade = Farmece, leacuri cu puteri de vindecare.
Boșorogeală = Betejală, vătămătură.
Boț = Ghem.
Buburuze = Sgrăbunțele, hubulițe, muguri tineri.
Bucium = Curpen, ramură. V. Deochiul; fluier mare, ciobănesc.
Bulbuș = Bulbușul, rotunjeala ochiului.
Bulbucată = Umflată, ridicată, ieșit in afară.
Bumbul nasului = Vârful nasului.
Buratic = Broatic, brotăcel, brotac, brotăcei.
Căhueală = Văjială, hueală.
Căinezi = Văitat, plângi.

Căiască = De cal, boală căiască.
Căiță = Casa, placenta. V. Deochiul.
Calacan = Calacan, vitriol verde, sulfat de fier.
Caltaboși = Cartaboș, cârnat cu sânge făcut la Crăciun, gălbaș.
Călușari = Ceată de flăcăi jucători, cari umblă la Duminica Rusaliilor.
Candel = Zahar de ghiată.
Căpistere = Albie unde se frământă pâinea, copae, covată.
Cătrănit = Posomorit, rău la inimă.
Chepene = Pieptene.
Cheală = Fără păr, pleșuvă.
Cheriți = Pieriți.
Chifterițe = Coropișnițe.
Chiue = Strigă, țipă.
Chișleag = Lapte prins.
Chitici = Peștișori, obleți.
Chiper = Piper.
Chirăind = Țipând, gemând.
Chiotorele = Inchiotoare, gaura hainei.
Chișătu = Pișatul.
Chice = Pice.
Chiatră = Piatră.
Chicioare = Picioare.
Chircește = Strânge, sgarcește.
Cinuești = Mănânci, imbucare.
Ciontat = Rupt, frânt.
Clob = Hârb, bucată de oală sau sticlă.
Ciuciulete = Strâns grămadă, mototolit.
Ciurlică = Cântă, ciripește. V. Buba.
Ciurură = Găleată de scos apă.
Ciuboțele = Botine, ghete.
Clondir = Sticlă pentru vin sau rachiu.
Cocină = Coteț de porc.
Cofă = Doniță.
Colțat = Jimbat, cu dinți afară.
Copchil = Copil.
Cordeă = Panglică.
Corăele = Codițele, pletele.
Coș = Horn, hogaș, băgeag.
Coșnă = Fîridă, săpătură în pământ unde ai focul. V. Bube dulci.
Coșană = Țarcă, scuipatul dracului, ir Ioldova.
Covăică = Albie, copae.
Covăială = Lapte covăsit, iaurt.

Crohmală = Scrobeală.
Cudalbă = Cu coada albă.
Culbec = Melc.
Cură = Curge, V. Deochiul.
Darac = Pieptene de scărmanat lână.
Dărăcită = Lână pieptănată.
Dărdăe = Tremură, sgâlțac.
Direg = Vrăjit, descântat. V. Moroi.
Dogorește = Arde, frige, pârlește.
Drențe = Sdreandă, vechituri, bucăți de carne.
Drugă = Băț întrebuințat la torsul lăunii.
Dumicat = Imbucătură, bucățele.
Dușcă = Inghițitură, dintr'odată dat pe gât.
Făcăleț = Melesteu, mestecău.
Făclii = Lumânări mari de ceară.
Fârșiră = Sfârșiră, mântuiră.
Fistichie = Verde-gălbui, gușa porumbului.
Foloștină = Drojdie de vin, foaie de varză acră.
Forforată = alungată, repezită.
Forostoeste = Fierbe, leagă la loc.
Frapat = Mirat.
Frecăței = Aluat frecat în palme.
Fumuri = Buruieni plămădite, scaldători, leac băbese.
Găfăe = Sulfă din greu.
Găgăit = Strigătul găștelor.
Gânj = Capăt de fringhie, funie de teiu.
Garafă = Jumătate de litru, sticlă de vin.
Gardină = Doagă, margine.
Gărlieciu = Intrarea în pînță sau bordeiu.
Gătlej = Inghițitoare, beregată.
Gătată = Gătită, împodobită.
Ghiciu = Bieiu.
Ghemotoc = Strâns, îngrămădit.
Ghiziviu = Roș închis, purpuriu, ghiviziu.
Giumătate = Jumătate.
Groștiur = Caimacul laptelui dulce.
Grumaz = Ceață, gât.
Gogește = Bolește, bolnav pe picioare.
Hărăcsească = Scarificat, tăieturi de cuțit.
Hârb = Clob, vas spart.
Hargalaș = Sgomot, gălăgie.
Hier = Fier.
Hierea = Fierea.
Hoituri = Mortăciuni, stărv.

Horn = Coș, hodgeag, băgeag.
Hotar = Despărțitură de loc, margine.
Hram = Ziua (patronul) bisericii.
Huesc = Sgomot infundat.
Huhurez = Ciuhurez.
Icește = Sughiță, suspină.
Iesle = Locul de unde mănâncă caii.
Imbăloșat = Umplut de bale.
Imbucă = Mâncă.
Incârligă = Strânge, chirește.
Inglodește = Ințepat, ințepă.
Inghează = Inviază.
Ingurzește = Increțit, strâns pe margine.
Intăciunată = Innegrită.
Isbândească = Să se indeplinească.
Isbăvească = Să se isprăvească, termine.
Iscă = Ivesțe, iesc.
Ivesc = Arăt.
Jar = Cărbune aprins, jăratec.
Jigăanii = Lighioi, dihanii.
Jipan = Ștejar.
Laită = Bancă de scânduri.
Lăutoare = Apă de spălat pe cap.
Leasă = Impletură de nuiele.
Lichiturili = Fricole, îngrozirile.
Lingurică = Capul pieptului.
Lisitele = Luitre, lăsate, la căruță, în *Olenia*.
Liveș = Oțet din prune, borhot de țuică.
Mălaiu = Făină de popușoi.
Mânicat = Până'n ziuă.
Mărăcini = Spini.
Maslu = O rugăciune pentru bolnavi, făcută de 3 preoți.
Măță = Pistică, sgărietoare.
Măzgă = Suc, mucegaiu, umezeală între coajă și lemnul copacilor.
Melc = Culbec.
Melesteu = Făcăleț.
Menesc = Prevestit, predestinat, prezicere.
Miglișitor = Mocaît, migălos.
Mijitu = Năjitu.
Mir = Untdelemn stințit.
Moalele capului = Creștetul capului.
Moare = Zeamă de varză acră.
Motchiță = Grămăgioară, chită, buchete.
Molcuț = Domol, incetșor, moale.
Mototol = Boțit, grămadă, ghem.

Mujdeiu = Usturoiu pisat.
Mumâniță = O dihanie, mainuță, moniță.
Nămețu = Boală. V. *Buba*.
Năpârcă = Viperă.
Nărâmzat = Nărâznat, portocaliu.
Năuc = Zăpăcit, hai-hui.
Năstămată = Seump, neprețuit.
Năstrăpiatră = Parapiatră.
Năstrașnic = Avan, grozav.
No = Iată, iaca, na.
Obidă = Măhnire, intristare.
Oblojeală = Legătoare.
Olicăi = Văită.
Orbalț = Brâncă.
Pălătuști = Stai, locuști în palate.
Paloș = Pală, sabie.
Paralei = Mai mult ca lei.
Parasitele = Purici, păduchi.
Părticele = Litie, preseura care o servește popa la sfintele taine.
Pază = Boală.
Peltic = Gângav, cel ce pronunță greu vorba.
Petică = Cărpă.
Piei = Fugi.
Pipotă = Rânză.
Pisoi = Pисiei, mățașori, motan.
Pistornic = Cruce de lemn.
Pitac = Ban.
Pizmaș = Invidios, privește cu ciudă, ură.
Pocriș = Capac de lut sau de tablă.
Poieniță = Loc deschis în pădure, unde crește iarbă și flori.
Pogoniciu = Om, ariciu (Galați, Covurlui).
Pohibesc = Menesc, descânt.
Poposul = Vârful nasului.
Potcă = Deochiu.
Potopești = Liniștești, risipești.
Praștia = Termenul în Moldova.
Preste = Peste.
Prânzurile = Pomenile.
Pripește = În grabă.
Propte = Lemn care sprijină.
Proțap = Oiște, la car.
Purces = Pornit.
Pusderie = Mulțime.
Răcăe = Roade, sgărie.
Răgăituri = Ghiorțăituri, răgăeli pe gât

Rănuchi = Rinichi, rărunchi.
Rânză = Stomac.
Rășchitoarele = Ramură cu doi craci unde se adună lâna în secul.
Resbește = Pătrunde.
Risichiți = Risipiți.
Rohii = Bube dulci, bubulițe roșii.
Rumân = Român.
Săgetat = Trăsnit, lovit de săgeată, junghiuri.
Șalele = Lumbi, partea din spre rinichi.
Sară-mare = Sâmbătă seara. V. Buba.
Scăfărlie = Creștetul capului.
Scăldători = Lăutori, băi.
Scârnă = Excremente, haligă.
Scorbura = Gaură, hortă în copaci.
Secă = Scădea.
Sfredere = Burghii.
Sghihue = Sgălție.
Sghidue = Scutură.
Sgură = Rămășițe de fier ars, murdărie.
Sinicat = Sculat.
Smelesc = Prăpădit, bătut, lovit.
Socote = Zilizit, boală.
Sohote = Socote, boală căinească.
Șomoioac = Mănuchi de fân sau flori.
Sopon = Săpun.
Sorocesc = Ursit, menit.
Spermă = Natura, sămânța bărbatului.
Spasmuri = Svarcoliri.
Spuză = Genușă.
Stâlpiți = Teapăn, cu ochii pironiți.
Statupalmăbarbăcot = Chip inspăimântător, de piin basme.
Stebă = Mănuchi.
Ștergar = Șervet lung.
Șterpelele = Pierituri.
Stobori = Pari ascuțiți, gard.
Ștolicăit = Bălăcit.
Stuchit = Scuiptat.
Sugariu = Sugător.

Sumicat = Sculat.
Surdumaș = Boală, vierme, în *Oltenia*.
Tăciuni = Lemn ars și stins.
Talisman = Cu putere mare, cu credință în minune.
Târcovele = Cheliile. V. *Deochiul*.
Târlă = Stână.
Târne = Mături, banițe, coș de nuiele, în *Oltenia*.
Târpia = Boală.
Țățână = Balamale.
Teică = Vas din care beau găinile apă.
Terciuește = Făcăluit, moleșit, amestecat.
Tidvă = Tivgă, tărtăcuță.
Tină = Noroiu, glod.
Țipătură = Aruncătură, în *Banat*.
Toartă = Mâner, urechile unei oale.
Toiag = Băț lung de sprijinit.
Trânji = Emoroide, bube la șezut.
Treantă = Cărpă.
Troacă = Albie, covată de unde mănâncă porcii.
Turloaiele = Fluierile picioarelor, jghia-buri.
Uliță = Drum, străduță.
Undrelele = Vinele gâtului.
Vac = Vieață, timp îndelungat.
Văcuești = Trăești.
Vadră = Vas de lemn în care se aduce apă, în *Oltenia*.
Văicărezi = Vait, plâns.
Velniță = Fabrică de rachiu.
Viciulat = Sdruncinat, înrăit.
Viforită = Iritată, dureroasă.
Vitrion = Vitriol, otravă.
Vivor = Boală, orbalț, în *Moldova*.
Vizicatăr = Blastor, legătoare.
Vlagă = Putere.
Zahană = Tăiere, tăctoare de vite, zalhană.
Zgancă = Rană mare, iritată.
Zâmbat = Jimbat, ranjit.
Zimislit = Făcut.

INDICE ALFABETIC

DE PLANTELE POPULARE CUPRINSE ÎN LUCRAREA DE FAȚĂ.

- Afine** = Pomușoară, coacăză. *Vaccinium Myrtillus* L.
- Aiu** = Usturoiu, *Allium sativum* L.
- Alior** = Laptele câinelui, laptele cucului. *Euphorbia Cyparissias* L.
- Arin negru** = Anin. *Alnus Glutinosa* L.
- Arpacașiu** = Arbagie, chișărău. *Allium Schoenoprasum* L.
- Avrămeasă** = Milostivă, mila Domnului, potroacă. *Gratiola Officinalis* L.
- Bărânți** = Otrățel, *Osmosma arenarium* W. et Kit.
- Blăbornic** = Bobornic, bobovnic. *Veronica Beccabunga* L.
- Boejniță** = Ismă proastă, mintă de câmpuri, voeștniță. *Mentha Silvestris* L.
- Boglari** = Brosebiță, gălbinele de munte, pieiorul cocoșului, rânzișoară, buruiană de friguri. *Ranunculus sceleratus* L.
- Bozuz** = Boții, burete de bubă, *Phallus impudicus* L.
- Brâncarița** = Gușteriță, brâncă, iarba poreului, iarba sărată. *Salicornia herbacea* L.
- Brândușe** = Mițuvele, șofran. *Crocus baticus* Henuff.
- Brustur** = Lapuc, lipan. *Arcium Lappa* L.
- Bubernic** = Brâncă, frunză de bubă rea. *Scrophularia nodosa* L.
- Budue-mari** = Bolte, budiană, crăiță ferfen-mare. *Tagetes erecta* L.
- Bujor** = Bujă, rușioară, bușor. *Paeonia officinalis* L.
- Burete-pucios** = Bozuz, burete de bubă. *Phallus impudicus* L.
- Buruieni albe** = Ciuceșoare, albiță, disculeț. *Alyssum calycinum* L.
- Buruiană de cuiu** = Crânceș, cerențel, rădichioară. *Geum urbanum* L.
- Burete de bubă** = Burete pucios. *Phallus impudicus* L.
- Burete de nuc** = Văcălie, ciupercă din fam. *Polyporaceae*.
- Buruieni-amare** = Amăruță, amărăluță. *Gentiana filiformis* L.
- Buruiană de friguri** = Boglari. *Ranunculus sceleratus* L.
- Busuioc** = Biziloc, mălăcină, văsileac. *Ocimum Basilicum* L.
- Busuiocul sântelor** = Calonfir, calapăr, isma Maicei Preciste. *Tanacetum Balsamita* L.
- Caprifoi** = Cașie, caprizoi. *Lonicera nigra* L.
- Cățușnic** = Iarbă flocoasă, iarba mâței. *Nepeta Cataria* L.
- Cimbru** = Ciumurică, piperniță de grădină. *Satureja hortensis* L.
- Cinci-degete** = Iarba degetelor, ochii bouului. *Potentilla reptans* L.
- Ciuboțica cucului** = Anglicei, aglice, țâța oii, țâța vacii. *Primula officinalis* L.
- Coadă mânzului** = Coadă calului, părul porcului, barba sasului, iarbă de cositor. *Equisetum arvense* L.
- Coadă șoricelului** = Sorocină, aluncele. *Achillea Millefolium* L.
- Coaiele-popii** = Nucșoară, locotiță, clo-cotici, cucurbețea, fasola cioarei, lepădătoare, lingura popii, mărul lupului, păsulică. *Aristolochia Clematidis* L.
- Corobațică** = Albăstriță, floarea grăului, ghioc, slăvoc. *Centaurea Cyanus* L.
- Crăiță** = Văsdoage, budiene, ocheșele. *Tagetes erecta* L.
- Crucea pământului** = Brâncă ursului. *Heracleum Sphondylium* L.
- Cucută** = Buciniș, dudae. *Conium maculatum* L.
- Curpân** = Viță albă, luminoasă. *Clematis Vitalba* L.
- Curcubetică** = Clocotici, *Aristolochia Clematidis* L.
- Desagii popii** = Lepădătoare, coaiele-popii. *Aristolochia Clematidis* L.
- Dovleac** = Bostan, curcubeată, bubă. *Cucurbita Pepo* L.
- Dreanță** = Drențe. *Callitriche vernalis*.
- Dumbrăjuic** = Dumbrovnic, dobronnic. *Melittis Melissophyllum* L.

Frigurică = Cintaură, fierea pământului. *Erythraea Centaurium Pers. L.*
Garoafă = Carafilă, vâsdoagă, negină, cuișoare. *Dianthus Caryophyllus L.*
Gherghină = Dalie, georgină. *Dahlia variabilis L.*
Ghisdeiu = Motocei, trifoiste. *Lotus corniculatus L.*
Harbuz = Pepene verde, boșar, lebeniță, lubeniță. *Cucurbita citrullus L.*
Holera = Cătină, cornuță, seaiu, ghimpe, lipici. *Xanthium spinosum L.*
Iarba lui Tatin = Tătăneasă, tăciunul, tatină. *Symphytum officinale L.*
Iarba lupului = Iarba ciutei. *Doronicum austriacum L.*
Iarbă mare = Oman, holman. *Inula Hellenium L.*
Iarba porcului = Gușterariță, brâncă. *Salicornia herbacea L.*
Iarba raiului = Buruiană de ceas rău, vetrice, fereceă. *Tanacetum vulgare L.*
Iarba tâlharului = Cristoforă, orbanț. *Actaea spicata L.*
Iederă = Smârdar, iederea-zânelor. *Hedera Helix L.*
Inipahar = Ienupăr, archiș, cetenă, iai-lovăț. *Juniperus communis L.*
Iovă = Loză, răchită moale, puturoasă. *Salix Capraea L.*
Jaleș Jale, pavăză, jaleș de câmp. *Stachys recta L.*
Jalia = Jaleș, salvie, șalvie. *Salvia officinalis L.*
Laptele căinelui = Buruiană de negei, laptele cucului. *Euphorbia platyphyllus L.*
Laur = Ciumăfaie, alaur, bolândariță, cornuță. *Datura Stramonium L.*
Leandru = Liandru, oleandru. *Nerium Oleander L.*
Lemn-sfânt = Iarbă sfântă, lemnul Maicei Domnului. *Santolina Chamaecyparissus L.*
Leuștean = Buruiană de lungoare. *Levisticum officinale Koch.*
Limba vecinei = Limba cerbului, nă-

valnic, limba vacii. *Scelopendrium vulgare Schmith.*

Losnicioară = Zărână, buruiană de dalac. *Solanum Dulcamara L.*

Lumânărică = Corovatic, coada lupului. *Verbascum Thapsus L.*

Mac = Somnișor, păpăruie. *Papaver Rhoeas L.*

Măcriș = Macriș, burbunacă. *Rumex Acetosus L.*

Mălin = Prun sălbatic, mălin negru. *Prunus Padus L.*

Măsălarită = Măsălar, sunătoare, neburnariță. *Hyoscyamus niger L.*

Mătrăgună = Țilidonie, Doamnă mare. *Atropa Belladonna L.*

Mintă = Ghiasmă, giugiumă, ismă. *Mentha piperita L.*

✓ **Moțul curcanului** = Busuioc roș, bujor. *Amarantus caudatus L.*

Muștel = Matrice, morună, romaniță. *Matricaria Chamomilla L.*

Muștar alb = Rapiță albă, hrenoasă. *Sisyparis alba L.*

Nalbă = Colăceii babei, mălagă. *Malva silvestris L.*

Nalbă mică = Cașul popii. *Malva rotundifolia L.*

Nărânză = Portocală. *Citrus Aurantium L.*

Neghină = Zăzanie, zizanie. *Agrostemma Githago L.*

Ochii boului = Rușă de toamnă, rușă vânăță, steliță. *Aster Amellus L.*

Osul iepurelui = Dărmotin, sudoarea calului. *Ononis hircina.*

Pana sburătorului = Năvalnic. *Lunaria annua L.*

✓ **Păpădie** = Curu găinii, papalungă. *Taraxacum officinale.*

Părul ciutei = Verigariu, salbă moale. *Rhamnus cathartica L.*

Părul porcului = Brădișor, coada calului. *Equisetum Telmateia.*

Pațachină = Părul ciutei, spinul cerbului. *Rhamnus cathartica L.*

Pelin = Pelin alb, pelin bun. *Artemisia Absinthium L.*

Pepene = Pepene verde, boșar, harbuz.

Citrullus vulgaris.

Piciorul cocoșului = Rărunchiu, floare broștească. *Ranunculus acris* L.

P . . . țigăncii = Sugel, urzică moartă *Lamium purpureum* L.

Poclivnic = Chiperiul lupului, pipăruș, popilnic, lingura popii. *Asarum europaeum* L.

Podbal = Podval. *Tussilago Farfara* L.

Porumbel = Coțobrel, spin scorumbar. *Prunus spinosa* L.

Pucioasă = Pucioagnă, buruiană pucioasă. *Bifora radians*.

Puiză = Trepădătoare, trei frați, tămăioară. *Viola tricolor* L.

P . . . calului = Burete puturos, *Phallus impudicus* L.

Pur = Usturoiu sălbatic, aiul șerpelui. *Allium rotundum* L.

Răjioară = Ruje, bujor românesc, ruje de Rusalii. *Paeonia romanica*.

Romaniță = Morună, moșițel, mușetel. *Matricaria Chamomilla* L.

Roșcove = Roșcov. *Cerantonia Siliqua* L.

Roștofol = Tătarnică, scăete, măciuca ciobanului. *Echinops commutatus* L.

Rostopască	} = Răstopastie, calce mare, crucea voinicului, iarbă de negi, iarbă rânduinei, negelariță, plescăniță, rostopaște. <i>Chelidonium majus</i> L.
Răstopatie	
Rostopastică	
Rostopastă	

Sâncioară = Sâncioară, sănișor, cinci foi mari, sanicele. *Sanicula europaea* L.

Sânge de 9 frați = Buruiana fraților. *Calamus Draco*.

Sburător = Iarba sfântului Ioan, răchitică, sburătoare. *Epilobium angustifolium* L.

Scaiu voinicesc = Varga ciobanului, cârdu, lugaciu, scăiete. *Dipsacus silvestris*.

Scumpie = Scumpină. *Rhus Cotinus* L.

Șiminichie = Senamichie. *Cassia acutifolia*.

Șiminoc = Semenie, siminic. *Helichrysum arenarium*.

Slobonov = Slăbănog, bric. *Impatiens Nolitangere* L.

Soc = Hoz. *Sambucus nigra* L.

Șofran roș = Șofrănel, *Carthamus tinctorius* L.

Șovârf = Arigan, dost, milot, solovirc, sovâre, sovovârv, șovârf. *Origanum vulgare* L.

Șpetejoară = Obligeană, calm, speribană, șpetează, trestie mirositoare. *Acorus Calamus* L.

Șpumăriță = Spumeală, stuchitul cucului, Paștele cailor. *Cardamine pratensis* L.

Tacinul = Tătâneasă, iarbă băloasă. *Symphytum officinale* L.

Tarhon = Tarcon. *Artemisia Dracunculus* L.

Târsoacă = Sporiș, troscotele. *Polygonum aviculare* L.

Tătâneasă = Iarba lui Tatin. *Symphytum officinale* L.

Țlidonie = Mătrăgună, Doamnă mare. Impărăteasă. *Atropa Belladonna* L.

Țintaură = Cintaură. *Erythraea Centaurium* Pers.

Trandafir = *Rosa centifolia* L.

Trepădătoare = Bric, brei, slobonov. *Mercurialis annua* L.

Turta lupului = *Strychnos nuxvomica* L.

Tatun = Tuhau, tabac, tiutiu. *Nicotiana Tabacum*.

Văsdoace = Beft, buruieni domnești, fearfon. *Tagetes erecta* L.

Voejnița = Boejniță mintă, izmă. *Mentha silvestris* L.

Zarzăr = Cais, corcoduș, apricoase. *Prunus Armeniaca* L.

PLANTE NEDETERMINATE.

Festinad.
Fulgoage.
Impuşcată.

Sceavă.
Şovârf de dumbăţ.
Şovârf de rută.

BIBLIOGRAFIE

- Alexandri V.*, Poezii populare. Bucureşti 1866.
Burada T. T., O călătorie în Dobrogea. Iaşi 1880.
Gaster Dr., Literatura populară română. Buc. 1883.
Gorovei Artur, Rev. „Şezătoarea”. Folticeni 1892—1902.
Leon Dr. N., Istoria naturală medicală. Bucureşti 1903.
Marian S. Fl., Descânţete populare române. Suceava 1886.
Popescu-Ciocănel Gh., Ziarul „Adevărul”. Bucureşti 1902.
Theodorescu G. Dem., Poezii populare române. Buc. 1885.
Tocilescu Gr. G., Materialuri folkloristice. Buc. 1900.

Reviste, ziare şi publicaţiuni periodice.

- Adevărul*. Buc. 1901—1902.
Albina Carpaţilor. Sibiu 1877—1878.
Aurora Română. Cernăuţi 1881.
Buciumul Român. Iaşi 1878.
Noua rev. română. Buc. 1901.
Revista Ilustrată. Şoimuş (Transilvania).
Rev. p. istorie, arh. şi fil. Buc. 1889.
Sănătatea. Buc. 1901.

CUPRINSUL

	pag.		pag.
Adusul laptelui	1	Păduchi de lemn	17
Albeață	4	Puricii	18
Ariciul	»	Răia	19
Brânca	5	Rana la vite	»
Buba mănzelui	»	Răpeiuga	20
Ciuca	»	Răsături de ham	»
Ciumagiul	6	Splina	»
Coșii	7	Strechea	21
Dalacul	»	Turbarea	22
Deochiul	»	Tusa	23
Durerea de gât	8	Umflătura	»
Durerea de gură	9	Unghiile pline	24
Durerea de picioare	»	Vărsatul	»
Durerea de unghii	»	Viermii la rană	25
Frumusețea	10	Zabalele	26
Gâlbeaja	»	Zămbrele	»
Goneala, ...	»	Corpuri anorganice întrebuințate în medicina poporului	27
Iepurele	»	Animale întrebuințate în medicina poporului	28
Incuierea	»	Plante întrebuințate în medicina poporului	»
Jigăraia	11	Indice alfabetice de cuvintele po- pulare cuprinse în medicina po- porului	29
Jigodia	»	Indice alfabetice de plantele popu- lare cuprinse în lucrarea de față.	33
Lătrarea	12	Bibliografie	36
Limbrici	»		
Musca	»		
Mușcătura lupului	»		
Mușcătura nevăstuicii	14		
Mușcătura șarpelui	»		
Molima	15		
Oșișorul	»		
Ouăle	16		
Păduchi de găină	»		